

Crna Gora
SKUPŠTINA CRNE GORE
-Odbor za ekonomiju, finansije i budžet-
Broj: 33/23-6/9
EPA 50 XXVIII
Podgorica, 27. novembar 2023. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu člana 69 stav 2 i člana 149 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, sa Prve sjednice, održane 27. novembra 2023. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ

o razmatranju **PREDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O BUDŽETU CRNE GORE ZA 2023. GODINU**, sa amandmanima:

- Vlade Crne Gore (dva) (33/23-6/1) i
- poslanika Dejana Đurovića i Darka Dragojević (jedan) (33/23-6/4).

I U uvodnom obrazloženju, ministar finansija, ukazao je da se predlaže donošenje izmjena Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu u cilju uravnoteženja budžeta jer je došlo do povećanje izdataka za prevazilaženje energetske krize u iznosu od 22,36 mil. eura, isplatu subvencija za zapošljavanje lica sa invaliditetom u iznosu od 11,5 mil. eura, za isplatu prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite u iznosu od 21 mil. eura, kao i penzijskog invalidskog osiguranja u iznosu od 25 mil. eura, nabavku lijekova u iznosu od 12,6 mil. eura, te i za redovno servisiranje tekućih obaveza. Takođe, ukazao je da se izmjenama vrši tehničko usaglašavanje sa novom Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG“, broj 98/23). Saopštio je da se predlaže donošenje ovog zakona po hitnom postupku u cilju stvaranja uslova za nesmetano finansiranje potrošačkih jedinica nakon reorganizacije Vlade Crne Gore.

Upoznao je Odbor, da je Vlada, 16. novembra, podnijela dva amandmana (33/23-6/1) na navedeni predlog zakona u cilju preraspodjele sredstava u okviru budžeta Ministarstva rada i socijalnog staranja i Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja, s obzirom da su isplate socijalnih davanja za mjesec novembar izvršena preusmjeravanjima shodno zaključcima Vlade. Shodno tome, sredstva Tekućeg budžeta umanjuju se za iznos od 5,6 mil. €, dok se sredstva budžeta državnih fondova planiraju uvećati za isti iznos.

Saopštio je da je Budžet države za 2023. godinu utvrđen u iznosu od 2.852.648.045,27 eura, dok je predloženim izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu (rebalansom), predviđeno povećanje za iznos od 129.837.650,82 eura ili 4,55%.

II Odbor je konstatovao da se rebalansom budžeta države za 2023. godinu, sa amandmanima koje je Vlada naknadno podnijela, planira povećanje ukupnih primitaka na iznos od 2.982.485.696,09 eura, na način da se uveća Tekući budžet za 21,36 mil. eura; uveća Budžet državnih fondova za 68,55 mil. eura; uvećaju Transakcije finansiranja za 5,04 mil. eura; umanjí Kapitalni budžet za 2,12 mil. eura i uveća Rezerva za 37,01 mil. eura.

Takođe, Odbor je konstatovao da su rebalansom budžeta izvorni prihodi u 2023. godini planirani u iznosu od 2.422,78 mil. eura, i veći su za 275,32 mil. eura ili 12,82% u odnosu na prvobitno planirane. Nivo izdataka planiran je u iznosu od 2.639,10 mil. eura, i veći su za 125,31 mil. eura ili 4,99% od prvobitno planiranih. Stoga, nivo deficita projektovan je na nivou od 216,31 mil. € odnosno 3,36% procijenjenog BDP-a, i manji je za 150,00 mil. eura. Ukupna nedostajuća sredstva rebalansom budžeta u 2023. godini iznosiće 559,70 mil. eura i umanjena su u odnosu na prvobitni plan za 145,48 mil eura, pri čemu se za finansiranje duga i stvaranja fiskalne rezerve za 2024. godinu država može zadužiti do iznosa od 600 mil. eura.

III Na Odboru je iskazan stav da je rebalans budžeta predložen radi tehničkog usaglašavanja i obezbjeđivanja nedostajućih sredstava za finansiranje predstojećih obaveza, te da ne odražava viziju politika nove vlade već predstavlja odgovoran korak u datoj situaciji javnih finansija. Pojedini poslanici istakli su da je rast prihoda efekat: implementacije programa „Evropa sad“, priliva stranih državljanja sa prebivalištem u Crnoj Gori, rasta zarada koji se reflektovao povećanjem poreza na dohodak, rasta javne potrošnje koja je većom ekonomskom aktivnošću uticala na rast poreza na dobit, hedžing aranžman, naplata dividendi preduzeća u kojima država ima vlasništvo, donacije državi u iznosu od 27 mil. eura i dr.

Međutim, tokom rasprave, pojedini poslanici ukazali su da rebalans budžeta države projektuje iznos prihoda na istom nivou kao što je to bilo predviđeno rebalansom budžeta koji je prethodni ministar finansija predložio u skupštinsku proceduru u maju 2023. godine. Takođe, iznijet je podatak da je CBCG objavila da je u septembaru ostvaren rast prihoda za 20,9% i pad rashoda za 6,2%. Stoga, interesovalo ih je na osnovu čega se planira rast rashoda i isti nivo prihoda do kraja 2023. godine imajući u vidu projekcije CBCG i značajnih efekte turističke sezone. Polazeći od navedenog iskazana je bojazan da se kroz potcjenjivanje prihoda situacija u javnim finansijama nastoji predstaviti lošijom nego što jeste.

Iskazano je mišljenje da budžeti države u prethodnim godinama, uključujući i navedeni rebalans budžeta, nijesu razvojnog niti socijalno pravednog karaktera. U vezi sa tim predstavljena je ocjena iz izvještaja MMF-a koja ukazuje da se odobravaju kapitalni projekti bez ispunjavanja kriterijuma, te da upravo to čini razvojnu dimenziju budžeta problematičnom. Ukazano je da je broj projekata Kapitalnog budžeta iz 2021. godine, drastično povećan sa 148 na 374 projekta u Kapitalnom budžetu 2023. godine. Stoga, postavljeno je pitanje koliko je od tih projekata realizovano ili u visokoj fazi realizacije, imajući u vidu informacije da je većina istih uključena u kapitalni budžet bez planske dokumentacije ili idejnog i glavnog projekta. Zatraženo je dodatno pojašnjenje o tome kako će se resorno ministarstvo odrediti prema kapitalnim projektima, te da se predlože jasno koncipirani projekti sa precizno utvrđenim i oročenim investicijama, kako se ne bi ponavljale iste situacije.

Takođe, iskazano je mišljenje da rebalans budžeta nije razvojni i kada se sagleda iznos neto zarada u javnom sektoru koji je sa 200 miliona eura u 2020. godini porastao na 475 miliona eura, odnosno 60%. Ocijenjeno je da, pored reforme zarada, navedeno ukazuje na značajan rast zaposlenih u javnoj upravi. Stoga, poslanike je interesovalo da li se radi na optimizaciji javne uprave ili će se nastaviti trend rasta zaposlenih, i kolika je projekcija zarada za narednu godinu.

U prilog ocjeni da rebalans budžeta nije socijalno pravedan, istaknuto je da se izdvajaju značajna socijalna davanja ali da nijesu usmjerena prema kategorijama stanovništva kojima su najpotrebnija. Iznijeti su podaci koji izazivaju zabrinutost pojedinih poslanika i to da se od 207 mil. eura opredjeljuje svega 10 mil. eura za najsiromašnije kategorije stanovništva, da su izdvajanja za korisnike MOP-a

povećana sa 70 na 80 eura uprkos značajnom rastu troškova života, te da je od 2017. godine do danas drastično porastao broj korisnika tuđe njege i pomoći sa 17.000 na 28.000.

Na Odboru, pojedini poslanici su ocijenili da rast prihoda nije rezultat unapređenja poslovnog ambijenta i povećanja stranih direktnih investicija već posljedica eksternog šoka tj. priliv od oko 120.000 raseljenih lica sa drugih prostora koji su dobre platežne moći i koji su napravili značajan jednokratni priliv poreskih prihoda. Navedeno je prouzrokovalo pitanje sta će se desiti kada dođe do „povlačenja“ tih lica, čak i u pogledu održivosti Fonda PIO kod koga je shodno rebalansu već planiran deficit od oko 100 mil. eura.

Tokom rasprave postavljena su i pitanja: sa koliko sredstava trenutno raspolaže budžet države, koliko sredstava nedostaje da bi se zaokružio ovogodišnji budžet, kako se planiraju obezbijediti nedostajuća sredstva, koliko se planira iznos zaduženja za narednu godinu, kako će se sprovesti program „Evropa sad 2“. U vezi sa tim, iskazana je dilema u pogled povećanja minimalne zarade na nivou od 700 eura, ukazujući da je kreditni rejting Crne Gore na nivou Ukrajine i Moldavije, te da sve ostale zemlje Zapadnog Balkana imaju bolji, kao i da Hrvatska kao članica EU sa kreditnim rejtingom blizu „A“, 67 milijardi BDP-a i uvedenom euro valutom, planira povećanje iste na iznos od 670 eura.

Takođe, iskazane su i sugestije u pravcu dodatnih aktivnosti u cilju razvoja sjevera s obzirom na situaciju na određenim saobraćajnicama prema opštinama koje pripadaju sjevernom regionu, kao i nastavku izgradnje auto-puta. Zatraženo je da se definiše stav povodom preduzeća koja posluju sa gubicima, da se ne bi ponavljale situacije poput EPCG-Željezara, kao i pojašnjenje oko rekonstrukcije jednog i izgradnje šest novih vrtića sa pripremljenom planskom dokumentacijom a koje je planirano još od 2019. godine. Između ostalog, bilo je i mišljenje da je u prethodnom periodu napravljen propust jer u procesu reforme zarada nijesu uključeni farmaceuti, kao kategorija zdravstvenih radnika, te da je neophodno budžetom obuhvatiti i oko 155 farmaceuta za koje se procjenjuje fiskalni efekat na budžet od oko 0,5 miliona eura. Poslanike je interesovalo da li postoji razlog da građani budu zabrinuti za stanje u javnim finansijama.

Na Odboru je najavljena mogućnost podnošenja amandmana na navedeni predlog zakona.

IV Odbor je, nakon rasprave i izjašnjavanja, sa osam glasova „za“, tri glasa „protiv“ i jednim glasom „uzdržan“, odlučio da predloži Skupštini **da usvoji** Predlog zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu sa amandmanima (dva) Vlade Crne Gore.

Odbor je, u skladu sa članom 150 stav 3 Poslovnika Skupštine konstatovao da su amandmani (33/23-6/1) Vlade **sastavni dio teksta Predloga zakona.**

V Poslanik Dejan Đurović, u svojstvu predstavnika podnosilaca amandmana (33/23-6/4), prihvatio je sugestiju predlagača zakona da navedeni amandman predloži u formi zaključka.

Odbor je, nakon izjašnjavanja, sa osam glasova „za“, odlučio da predloži Skupštini da usvoji sljedeći

Zaključak

U dijelu obrazloženja Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, u polju „Opis projekta“, kod potrošačke jedinice 41506 – Uprava za kapitalne projekte, aktivnost 17 020 K04 013 „Spuš preko Martinića“, mijenja se obrazloženje i glasi:

„Višegodišnji projekat. Sredstva planirana Kapitalnim budžetom za 2024. godinu odnose se na izradu i reviziju projektne dokumentacije, eksproprijaciju i izvođenje radova na rekonstrukciji dijela lokalnog puta L3 Pažići-Spuž-Stologlav u dužini od 8,6 km. Aktivnosti na realizaciji projekta sprovodi Opština Danilovgrad. Period realizacije 2020.-2024. godina. Ukupna vrijednost investicije iznosi 5.900.000 eura.“

Predstavnik predlagača zakona **prihvatio je** navedeni zaključak.

VI Polazeći od rasprave i sugestije predstavnika predlagača zakona, Odbor je, u skladu sa članom 148 Poslovnika Skupštine, odlučio da, sa osam glasova „za“ i jednim glasom „uzdržan“, podnese na Predlog zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, sljedeći

AMANDMAN

U članu 4 stav 1 Predloga zakona, riječi: „iznose 537.000.000,00eura.“ zamjenjuju se riječima: „iznose 560.000.000,00 eura.“.

Predstavnik predlagača zakona je prihvatio navedeni amandman, pa je Odbor nakon izjašnjavanja sa osam glasova „za“ i jednim glasom „uzdržan“, konstatovao da je isti postao **sastavni dio teksta Predloga zakona.**

VII Polazeći od rasprave i sugestije predstavnika predlagača zakona, Odbor je odlučio, sa osam glasova „za“, da predloži Skupštini da prilikom donošenja Zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, usvoji sljedeći

ZAKLJUČAK

Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore, odnosno Ministarstvo finansija, da prilikom pripreme Zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu izvrši promjene nastale prilikom pripreme navedenog zakona za objavu u „Službenom listu Crne Gore“, a koje su posljedica eventualnih promjena u vezi sa plaćanjem obaveza države nastalih u periodu od predlaganja Zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu do usvajanja na sjednici Skupštine Crne Gore.

U slučaju da je došlo do povećanja ukupnih budžetskih izdataka usljed izmirivanja obaveza države, a u vezi sa stavom 1 ovog zaključka, za iznos predmetnog uvećanja smanjiće se pozicija Tekuće budžetske rezerve.

Skupština Crne Gore zadužuje Vladu Crne Gore da o izvršenim promjenama izvijesti Skupštinu Crne Gore.

*****

Odbor je ovlastio stručnu službu Sekretarijata Odbora za ekonomiju, finansije i budžet da u saradnji sa predstavnicima Ministarstva finansija, u pripremi zakona za objavu u „Službenom listu Crne Gore“, tehnički upodobi usvojene amandmane.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Dejan Đurović.

